

Advokat Lars Kruse
Advokat Maria Adielsson
Advokat Eva Redig
Advokat Fredrik Ferrand-Drake
Jur.kand. Zinajda Horozovic

ADVOKATBYRÅN
KRUSE&CO
FÖRSVARSA DVOKATER

HOVRÄTTEN ÖVER
SKÅNE OCH BLEKINGE
Rotel 15

INKOM: 2021-06-21
MÅLNR: B 2218-21
AKTBIL: 1

Till Hovrätten över Skåne och Blekinge

MALMÖ TINGSRÄTT
Avd 202 B
Ink 2021-06-18
Akt B 12749-20
Aktbil _____

ÖVERKLAGANDE

KLAGANDE

Damon Tojjar, 19861202-4078
Nordanväg 10 lgh 1203
222 28 Lund

OMBUD och offentlig försvarare

Advokaten Lars Kruse
Advokatbyrån Kruse & Co
Kungsgatan 4
252 21 Helsingborg

OMBUD och offentlig försvarare

Advokaten Kristoffer Ståhl
Advokatfirman Kristoffer Ståhl AB
Stortorget 21
211 34 Malmö

Advokatbyrån Kruse & Co
Kungsgatan 4
252 21 HELSINGBORG
www.advokatkruse.se

Telefon 042-28 25 00
Telefax 042-499 06 20
info@advokatkruse.se

Org nr 969782-1107
Bankgiro 5675-2686
Innehar F-skattsedel

MOTPART

Kammaråklagare Thomas Forsberg
Och Mats Jansson
Åklagarmyndigheten
Riksenheten mot korruption
Box 57
101 21 Stockholm

Målsägande

- 1 Region Skåne, 232100-0255
291 89 Kristianstad

Ombud:
Advokat Gustav Nygren
Advokatbyrån Sigeman & Co AB
Anna Lindhs plats 4
211 19 Malmö

Ombud:
Advokat Johan Sigeman
Advokatbyrån Sigeman & Co AB
Anna Lindhs plats 4
211 19 Malmö

- 2 Västra Götalandsregionen, 232100-0131
c/o Regionens Hus
462 80 Vänersborg

Företrädd av åklagaren

SAKEN

Grovt givande av muta m m

ÖVERKLAGADE DOMEN

Malmö tingsrätts dom meddelad den
28 maj 2021 i mål nr B 12749-20

Som ombud och förordnad offentlig försvarare för Damon Tojjar får vi härmed överklaga
ovan angivna dom under följande

YRKANDEN

Damon Tojjar yrkar i först hand att hovrätten, med undanröjande av tingsrättens dom måtte återförvisa målet till tingsrätten för förnyad handläggning.

Damon Tojjar yrkar i andra hand att hovrätten, med ändring av tingsrättens dom, måtte:

1. ogilla åtalet i dess helhet;
2. undanröja förpliktelsen för honom att utge skadestånd till Region Skåne och Västra Götalandsregionen;
3. genast undanröja tingsrättens meddelande om näringsförbud;
4. undanröja förordnandet om kvarstad mot Damon Tojjar om 24 471 714 kr senast i samband med dom i hovrätten samt;
5. undanröja förpliktelsen för honom att utge ersättning för Region Skånes rättegångskostnader.

GRUNDER

1. Sådant rättegångsfel, jäv, har förekommit i tingsrätten att domen skall undanröjas och återförvisas till tingsrätten för ny prövning.

Grund

Nämndemannen Elisabeth Jaenson, en av domarna i målet, har varit jävig. Hon har en ekonomisk relation till målsägaren. Hon har en långvarig och nära relation med kallade vittnen i målet, vilka är starkt kritiska till Damon Tojjar och verktyget Vårdexpressen samt sitter i samma styrelse som ett av dessa vittnen. Hennes man har tunga uppdrag för målsägaren, vilket var för sig eller tillsammans konstituerar sådan särskild omständighet som är ägnad att rubba förtroendet till hennes opartiskhet i målet. Till följd härav föreligger sådant rättegångsfel som medför att tingsrättens dom ska undanröjas och återförvisas till tingsrätten för förnyad handläggning.

Lagrum: Rättegångsbalken 4 kap 13 §.

Närmare om de jävsgrundande omständigheterna

I sin stämningsansökan har åklagaren åtalat Tojjar för anstiftan alternativt medhjälp till grov trolöshet mot huvudman. Som särskild kvalifikationsgrund för varför brottet är grovt har han bl. a. anfört att "... fara förelegat för patientsäkerheten i båda regionerna...". Detta påstående har tagit bäring på det verktyg som upphandlades – "Vårdexpressen". Enligt vad åklagaren såväl anförde i SvTs program "Uppdrag granskning", där han lät sig intervjuas före det att åtal väckts, hade han mer eller blivit nedringd av läkare och professorer som ifrågasatt verktygets säkerhet.

Frågan om patientsäkerheten kom att tas upp som en särskild rubrik i tingsrättens innehållsförteckning i domen och på sidan 26 och framåt avhandlade tingsrätten frågan under rubrik **Fara för patientsäkerheten**. Som vittnen att höras under denna punkt hade åklagaren kallat leg. läkare Johanna Cederholm, leg. läkare Agneta Karlsson, pensionerade

chefläkaren Margareta Eliasson, professor, Med. Dr. Kristina Sundquist, leg. läkare och enhetschef för primärvårdens utbildningsenhet Eva Pulverer Marat, leg. läk Karin Gustafsson och leg. läk Hanna Glock. De tre sistnämnda kom att återkallas i sent skede av åklagaren, swn 19 april 2021, något som upprörde Eva Pulverer Marat och föranledde henne att skicka mejl till tingsrätten, bilaga 1.

Som en förklaring till en del av innehållet i hennes mejl ska upplysas att Damon Tojjar i sitt förhör hade förklarat att det förelåg en konkurrenssituation om anslag till diabetesprojektet EASY och att Eva Pulverer Marat tillhörde den konkurrerande sidan.

Mot bakgrund av såväl Region Skånes förstudie, de tre tungt meriterade läkarna i expertgruppen som hade att föreslå bästa verktyg, bl. a. utifrån patientsäkerheten samt sist men inte minst Region Skånes egen utvärdering av verktyget efter genomförd pilot på ca 12 000 patienter, bedömde undertecknade frågan om patientsäkerheten närmast som en icke-fråga.

I Region Skånes utvärdering framgår bl. a: "Patientsäkerhet granskades särskilt av chefläkare. Sammanfattningsvis har 3 avvikelser rapporterats på pilotenheterna men ingen av dem har någon koppling till verktyget Vårdexpressen. 10 av 11 händelser i Primärvården Skåne online har rört felaktigheter i processer för identitetskontroll, provtagning, smittspårning, debitering samt regler kring hänvisning av patienter till online mottagningen. I ett fall handlar det om medicinsk felbedömning. Verktyget Vårdexpressen har inte varit en del av händelserna."

Rapporten är undertecknad av primärvårdschef vid Region Skåne, Med. Dr. Maria Olsson Andersson.

Efter avgivna och enligt vår bedömning, svaga, vittnesmål av hörda läkare bedömde vi att tingsrätten inte på goda grunder kunde komma fram till att det förelegat fara för patientsäkerheten. Det var därför med stor förvåning vi tog del av innehållet i domen på sidan 29 överst "... att verktyget, införandet och användningen av det samt oklarheterna kring det måste anses ha varit en fara för patientsäkerheten."

Ovan sagda har föranlett oss att under den korta tid som stått till buds efter domens meddelande, närmare granska den domare i rätten som kan anses besitta sakkunskap på området, leg. läkare, nämndemannen Elisabeth Jaenson och hennes eventuella koppling till målsägaren och av åklagaren kallade vittnen. Frågan om nämndemannens ställning restes redan när huvudförhandlingen inledde. I tingsrättens anteckningar finns följande antecknat.

"Monique Carden gör tingsrätten uppmärksam på att en av nämndemännen tidigare (egen understrykning) har varit anställd som läkare i Region Skåne och därutöver är gift med en regionalpolitiker.

Ordföranden upplyser att tingsrätten har kännedom härom med har bedömt att det inte föreligger en jävssituation.

Ingen av parterna har någon erinran häremot".

Vad undertecknade inte hade kännedom om var att Elisabeth Jaenson (född 1947) alltså arbetade för Region Skåne. Enligt muntliga besked lämnade från Region Skåne har Elisabeth Jaenson varit anställd på konsultbasis hos målsägaren under pågående rättegång (enligt besked från Region Skåne på "Kompetenscentrum för primärvård i Skåne").

Så vitt gått att få fram har hon även så sent som i september 2019 uppdrag på konsultbasis för ett privat aktiebolag (Lipus AB) som säljer utbildningar samt certifiering av kurser för läkare. Målsägare (Region Skåne och Västra Götalandsregionen) köper konsultuppdrag från Lipus AB (<https://www.lipus.se/>).

Det torde således föreligga dubbel lojalitet gentemot Region Skåne, målsägare i målet som fört skadeståndstalan mot Tojjar och tillerkänts skadestånd om 20 000 000 kronor.

Detta var heller inget som Elisabeth Jaenson upplyste parterna om. I så fall hade undertecknade bett henne pröva sin behörighet en gång till och vid oförändrat ställningstagande påkallat jävsförhandling.

Av betydelse för bedömningen av jävsfrågan är även Elisabeth Jaenssons relation till Eva Pulverer Marat, hennes mångåriga kollega och chef, se bilaga 2 (ett sammansatt kollage hämtat från Internet). Under pågående rättegång satt de båda tillsammans i samma styrelse, SFAM, Svensk förening för allmänmedicin, allmänläkarnas vetenskapliga och professionella förening. De deltog i samma styrelsemöte 2021-03-10 d v s strax före det att rättegången skulle börja, se bilaga 3.

Eva Pulverer Marat hade under det polisförhör som hållits med henne, se bilaga 4, uttalat sig kritiskt och skeptiskt om såväl Damon Tojjars person som Vårdexpressen. Av denna anledning var hon kallad som vittne. Det är också klarlagt genom hennes eget mejl av den 20 april 2021 till tingsrätten att hon fått underhandsinformation direkt från rättssalen före det att hon skulle vittna:

"Synd att jag inte kunde vittna imorgon . Men jag fick nu på avvägar från publikbänken höra att mitt namn nämndes och i samband med detta osanna uppgifter ."

Även denna relation skulle nämndemannen Elisabeth Jaenson ha redovisat. Att Eva Pulverer Marat kom att återkallas som vittne den 19 april 2021 saknar betydelse för bedömning av jävsfrågan.

Vi påstår att det kan hållas för visst att Elisabeth Jaenson och Eva Pulverer Marat diskuterat Damon Tojjar och Vårdexpressen i vart fall före det att Elisabeth Jaenson togs ut för tjänstgöring som nämndeman i målet. Lika säkert är det att Eva Pulverer Marat inte haft någon positiv inställning till vare sig Tojjar eller Vårdexpressen.

Vittnet Kristina Sundqvist är Eva Pulverer Marats chef och chef på den enhet som Elisabeth Jaenson är registrerad som anställd på hos målsägaren. Kristina Sundqvist uttryckte sig

ytterst kritiskt om såväl Damon Tojjars person som om Vårdexpressen vilket tydligt framgår av domen sidan 29.

Inte heller denna relation har Elisabeth Jaensson redovisat, något hon enligt undertecknade borde ha gjort.

Slutligen har vi genom Internetsökning kartlagt Elisabeth Jaenssons makes pågående uppdrag inom Region Skåne. Ilmar Reepalu har då följande pågående uppdrag på politiskt mandat för Socialdemokraterna:

1. Regionfullmäktige, Ledamot
2. Regionala utvecklingsnämnden, Ledamot
3. Regionala utvecklingsnämndens beredningsutskott, Ledamot

Även detta skulle Elisabeth Jaenson ha redovisat när frågan om jäv väcktes. De poster som maken innehar är något helt annat än att vara "aktiv som regionalpolitiker".

Nämndemannen Elisabeth Jaenson borde aldrig ha accepterat uppdraget att döma i målet med hänsyn till de nära band hon har med målsägaren och med kallade vittnen. Vittnen som skulle styrka åklagarens talan. Hennes opartiskhet torde på goda grunder starkt kunna ifrågasättas. Elisabeth Jaenson torde tillika vara den enda av domarna i rätten som har besuttit särskilda kunskaper om det målet gällde, valet av Vårdinnovation Sverige ABs verktyg Vårdexpressen och om detta val kunnat föranleda fara för patientsäkerheten. Hennes röst under rättens överläggning torde ha vägt tungt i denna del och påverkat utgången av målet. Sådant rättegångsfel har begåtts att tingsrättens dom skall undanröjas och målet återförvisas till tingsrätten för förnyad handläggning.

2. Åtalet skall under alla förhållanden ogillas, skadeståndsskyldigheten undanröjas och det meddelade näringsförbudet upphävas.

Damon Tojjars inställning i hovrätten

Damon Tojjar har samma inställning som i tingsrätten vilken i huvudsak antecknats i tingsrättens dom på sidorna 15 – 16.

Skälen för ändring

Som övergripande skäl för ändring av tingsrättens dom påstås att tingsrätten gjort en felaktig värdering av i målet åberopade bevis från åklagarna, inte värderat försvarets bevisning rätt och inte rätt värderat vad Damon Tojjar anfört under mints 8 timmars förhör med honom. Tingsrätten har heller inte rätt värderat vad de medtilltalade anfört eller den bevisning de anfört.

2.1. Otillbörlighetsrekvisitet.

En helhetsbedömning ska göras kring huruvida en förmån är att betraktas som otillbörlig. Vid bedömningen tar man hänsyn till alla omkringliggande omständigheter

I NJA 2020 s. 241 konstaterade Högsta domstolen att myndighetsföreträdarna i viss mån hade kunnat påverka beslut (bidragsbeslut) men att det inte förelegat någon konkret risk för påverkan eftersom besluten varit kollektiva samt skett efter omdömen från oberoende experter. Avgörandet föranleder att den myndighetsanställdes konkreta arbetsuppgifter och beslutandeprocessens utformning kan vara avgörande i bedömningen om förmånens otillbörlighet.

Högsta domstolen konstaterar att begreppet "otillbörligt" är vagt. För att ett agerande ska vara otillbörligt ska det vara oacceptabelt med hänsyn till rådande sociala eller etiska normer och vad som är otillbörligt kan därför påverkas av samhällsutvecklingen. För att det ska vara straffbart måste handlandet klart ligga utanför gränsen för vad som är godtagbart och det är därför inte tillräckligt att ett handlande är oetiskt eller olämpligt i mer allmän bemärkelse.

I helhetsbedömningen angav domstolen ett antal omständigheter som betydelsefulla: förmånens värde och frekvens, om mottagaren kan utöva inflytande över en beslutsprocess som kan gynna givaren och om deltagandet vid ett evenemang är naturligt och nyttigt utifrån mottagande myndighetsuppdrag och mottagarens arbetsuppgifter samt om det råder öppenhet eller inte kring arrangemanget.

I målet är klarlagt och ostridigt att några förmåner aldrig givits eller lämnats till varken Bengt Linde eller Jonas Gallon. Beslutet att rekommendera verktyget Vårdexpressen för Beställaren har fattats av ett enhälligt kollektiv om 10 personer. Ingående av avtal har träffats av Region Skånes inköpsorganisation i vilken vare sig Linde eller Gallon hade något inflytande.

Det är i skenet av detta faktum som tingsrättens felaktiga bevisvärdering måste ses. Vi återkommer senare till den frikända medtilltalade Monika Lindes anställningsavtal.

2.2. Gärningsbeskrivningen och den omständighet att Vårdinnovation Sverige AB vann upphandlingen helt på egna meriter och utan mutor.

Åklagaren har under åtalpunkten 1 i sin gärningsbeskrivning inlett med följande text:

"Damon Tojjar har i egenskap av VD för Vårdinnovation Sverige AB före, under och efter Region Skånes och Västra Götalandsregionens offentliga upphandling "IT-baserat processtöd för dynamisk anamnesupptagning och vägledning inom primärvården" erbjudit eller utlovat och därefter lämnat otillbörliga förmåner till Bengt Linde och Jonas Gallon för deras tjänsteutövningar vid Region Skåne under eller efter att anställningen upphört."

Damon Tojjar blev VD för Vårdinnovation den 25 juni 2018. Vad som inträffat dessförinnan ska Tojjar inte behöva värja sig mot (se RB 30 kap 3 §) vilket påtalats av försvaret. Åklagaren har bestämt ramen för processen genom sin gärningsbeskrivning.

Tingsrätten har hanterat denna fråga genom att på sidan 31 i domen skriva. "Att han (åklagaren) uttryckt det som att Damon Tojjar agerat som VD i Vårdinnovation trots att han inte under hela perioden var VD för bolaget och bolaget inte heller fanns under hela perioden saknar enligt tingsrätten avgörande betydelse."

Vi påstår att detta är ett felaktigt sätt att pröva åtalet mot Tojjar på och i strid med RB 30 kap 3 §.

Tingsrätten anför vidare under rubriken "Offentlig upphandling "(A)tt det är för bedömningen utan betydelse om övriga anbudsgivare hade uteslutits oavsett de tilltalades agerande."

Utan att gå i polemik med tingsrätten delar inte undertecknade denna bedömning. Åklagarens hela talan har gått ut på att visa att Vårdinnovation Sverige AB vann upphandlingen på grund av påstådda löften om mutor till Jonas Gallon och Bengt Linde. Hela hans bevisföring har gått ut på att visa ett kausalsamband här emellan. Det är detta Tojjar haft att försvara sig mot. Under sådana förhållanden måste det ha betydelse för prövningen av åtalet om åklagaren förmått visa att bolaget vann av denna anledning (jfr NJA 2013 s 7).

Vidare, under hänvisning till vad som ovan anförts om otillbörlighetsrekvisitet, måste påstått handlande ligga klart utanför gränsen för vad som är godtagbart. I skenet av nu angivna förhållanden torde det vara betydelse att se hur det gick till när Vårdinnovation Sverige AB vann upphandlingen.

Försvaret har i målet presenterat, åberopat och noga gått igenom den förstudie av olika digitala verktyg som Region Skåne lät göra 2017 och som ledde fram till ett mycket stort intresse för utvecklingsprojektet Läkarexpressen. Så stort att det var ett liknande verktyg fast anpassat på sätt som framgår av förstudien som Regionen önskade. Det var ett sådant verktyg man ville ha.

Detta är bakgrunden till varför verktyget Vårdexpressen skapades och bolaget Vårdinnovation Sverige AB bildades. Det skall framhållas att tingsrätten felaktigt uppfattat att Läkarexpressen blev Vårdexpressen. Det senare är ett annat verktyg oaktat det bygger på samma grundprinciper.

I tingsrätten har personer med stark integritet och som suttit i expertgruppen, under ed berättat att verktyget Vårdexpressen rekommenderades helt på egna meriter och utifrån den kravställning som fanns.

Den inköpsansvarige – Erik Berseus och den teknikansvarige Tomas Olsson, var helt ense om den saken. Berseus gick t o m så långt att han sa att Vårdinnovation vann "med hästlängder", att det var "10 gånger bättre" än konkurrenterna och att de övriga anbudsgivarna var ute ur upphandlingen redan dessförinnan.

Även vittnet som efter två år och först efter att ha sett TV programmet "Uppdrag Granskning" trodde att han blivit lurad, Staffan Lovén, medgav att expertgruppen var helt enig i sin rekommendation.

Både Berseus och Olsson ansåg att upphandlingen gått korrekt till väga. Av stor betydelse är att utvärderingen och rekommendationen om vilket verktyg som Regionerna skulle köpa fattats av ett enhälligt kollektiv. Ett kollektiv med skilda kompetenser men där samtliga tre ingående läkare var enhälliga i sin uppfattning om verktygets förträfflighet. Detta har inget med en påstådd dialog mellan de tilltalade att göra. Ingen information har kunnat diskvalificera övriga anbudsgivare. Tvärtom borde upphandlingen snarast ha avbrutits när det var uppenbart att övriga anbudsgivare inte levde upp till ska-kraven.

Tingsrättens påstående (domen sidan 25) att det inte går att veta hur resultatet blivit vid en korrekt hantering är helt felaktigt och närmast en anmärkningsvärd kommentar. Det fanns bara en anbudsgivare som uppfyllde ska-kraven. Detta framgår med all önskvärd tydlighet av tilldelningsbeslutet vilket åberopats i målet av båda parter. Det är dessutom i målet klarlagt att det var verktyget Vårdexpressen region Skåne ville ha. Priset var inget annat än en förhandlingsfråga.

2.3. Utvärderingen av Vårdexpressen

Region Skåne har låtit verktyget genomgå en ganska torr utvärdering på 12 000 patienter. Utvärderingen har avfattats i skriftlig form av Region Skåne och har åberopats av försvaret. Såvitt avser rekvisitet "patientsäkerhet" skriver den som undertecknat rapporten, primärvårdschef vid Region Skåne, Med. Dr. Maria Olsson Andersson följande.

"Patientsäkerhet granskades särskilt av chefläkare. Sammanfattningsvis har 3 avvikelser rapporterats på pilotenheterna men ingen av dem har någon koppling till verktyget Vårdexpressen. 10 av 11 händelser i Primärvården Skåne online har rört felaktigheter i processer för identitetskontroll, provtagning, smittspårning, debitering samt regler kring hänvisning av patienter till online mottagningen. I ett fall handlar det om medicinsk felbedömning. Verktyget Vårdexpressen har inte varit en del av händelserna."

Att mot denna bakgrund, som tingsrätten gör, lägga ansvaret för patientsäkerhet på Vårdinnovation Sverige AB, torde få anses lika verklighetsfrämmande som att lägga ansvar på HP eller Microsoft för att sjukvårdspersonalen inte kan hantera datorn på ett korrekt sätt med ty åtföljande risk för patientsäkerheten

Försvaret påstår att Vårdinnovations Sverige ABs verktyg Vårdexpressen upphandlades helt på egna meriter. Det fanns aldrig någon anledning att utlova förmåner av något slag till någon. Så har heller inte skett.

Ett tydligt bevis är att Vårdinnovation Sverige AB två år senare vann upphandling i Region Dalarna i konkurrens med ett flertal andra företag. Dokumentation som också åberopats och anförts som bevis. Tingsrätten förefaller ha bortsett från såväl förstudien, vad vittnen från expertgruppen berättat och om Region Skånes egen utvärdering av verktyget.

2.4. Patientsäkerhet.

Genom Region Skånes egen utvärdering av verktyget Vårdexpressen under upphandlingen och efter införande av piloterna torde åklagarens påstående om fara för patientsäkerhet falla. Det förefaller närmast naivt att tro att en av Sveriges största och vad som kan förväntas vara en professionella upphandlings- och inköpsorganisationer inom det medicin-tekniska området inte skulle tänka på patientsäkerheten när de upphandlar ett nytt stöd för anamnestagning och patientstyrning. Det torde tillika förhålla sig så att en vårdgivare som Region Skåne aldrig kan friskriva sig från ansvar för patientsäkerheten eller lägga det på annan. Vidare har försvaret genom en åberopad power-point presentation, upprättad av Vårdinnovation Sverige AB, visat hur verktyget skulle implementeras på vårdcentralerna. Det är naturligtvis en brist som får falla på undertecknade att rätten inte kunde tillgodogöra sig den.

De av åklagaren kallade vittnena i denna del tål att kommenteras.

Professor Kristina Sundquist berättade att hon Googlat sig till uppgifter om Damon Tojjar och kommit fram till en stark kritisk hållning mot såväl hans person som verktyget. Professor Sundquist har aldrig träffat Tojjar, aldrig pratat med honom och heller aldrig tagit referenser på honom. Hennes vittnesmål byggde på vad Google givit henne för information. Sannolikt även vad andra, som ogillat verktyget och Tojjar, berättat för henne. Någon kunskap om verktyget hade hon överhuvudtaget inte.

Även pensionerad chefsläkare Margareta Eliasson har hörts som vittne. Hon har i vart fall träffat Tojjar en gång, men blandar sannolikt samman det hon kallar ett "känn- och kläm möte" med ett möte med Doctrin AB med ett möte med Vårdinnovation och Damon Tojjar med den likaledes från Iran bördige Ashkan Labaf, medgrundare till Doctrin AB. Margareta Eliasson har låtit sig intervjuas av SvT och "Uppdrag granskning" och har framfört starkt kritiskt omdöme om verktyget.

Vittnet, leg. läkare Johanna Cederholm, verksam vid vårdcentralen Dalby, har aldrig träffat Damon Tojjar, har aldrig fått verktyget demonstrerat för sig, har aldrig använt det och höll i sitt förhör till sist med om att hon inte heller kunde uttala sig om Damon Tojjars person.

Vittnet, leg. läkare Agneta Karlsson tillhör samma kritiska vårdcentral som Cederholm – Dalby. Hon har använt verktyget ett fåtal gånger och inte blivit utbildad på detsamma.

Detta är åklagarens bevisföring i denna del. Försvaret kallar det skvaller, förtal och okunskap.

2.6. Damon Tojjar har inte fått information om Region Skånes projektdirektiv version 0,5.

Damon Tojjar har aldrig bett att få en USB sticka av Anders Ruland och Ruland har aldrig fått en USB sticka med det innehållet som påstås av Damon Tojjar.

Till skillnad från vad tingsrätten påstår gör vi gällande att den forensiska undersökningen visar detta. Till detta kommer följande.

Anders Ruland har mycket starka motiv att lämna felaktiga uppgifter vilket framkom vid motförhöret med honom:

- a) Han fick sparken som VD enligt egen uppfattning,
- b) Han har ett krav på ca 250 000 kr som han tillskrivit och krävt bolaget och alla dess företrädare om, samt ställt ombud i saken,
- c) Han försökte sabotera bolagets möjligheter att delta i upphandlingen,
- d) Han ville inte prata med SvT förrän han förstod att de sökte hitta dåliga saker om Tojjar,
- e) Han berättade då historien om ett USB-minne med information som han kommit över på okänt sätt. Inte från Damon.

Av intresse är naturligtvis är betydelsen av innehållet.

Enligt IT ansvarig och medlem i expertgruppen Tomas Olsson:

Även om Damon fått tillgång till en tidig del av projektdirektivet så säger inte det så mycket. Det fanns en förstudie som var genomförd innan Olsson kom in i bilden och där fanns det säkert mer om vad Region Skåne ville ha än i projektdirektivet.

Informationen vid hearingen (28 mars – 3 april 2018) gav mer information än 0,5 direktivet.

Slutligen har den som distribuerat direktivet inom Region Skåne, Annie Katalinic, skrivit: "Detta är inget upphandlingsdokument".

2.6. PwCs granskning av upphandlingar inom Region Skåne.

Region Skåne har med anledning av vad som framkommit om upphandlingen låtit revisionsbyrån PwC även granska upphandlingsförfarandet i stort inom Region Skåne. PwC har i november 2020 överlämnat en omfattande skriftlig rapport. Rapporten blottlägger enligt författarna en rad brister i Region Skånes upphandlingsorganisation.

Dessa brister är naturligtvis inget Damon Tojjar känt till eller kunnat ta höjd för. Detta borde tingsrätten ha värderat annorlunda.

2.7. Jävsregler med möjlighet att inte beakta desamma.

Åklagaren har i målet åberopat de instruktioner som skall ha gått igenom med expertgruppen vid inledande möte. Av dessa framgår bl. a att det går att bortse från jäv om det är bråttom eller inte har så stor betydelse: "Undantag finns för brådskande ärenden och där frågan om jäv är uppenbart utan betydelse"

Undertecknad frågade målsägarrepresentanten Evelina Kelvgård hur detta skulle tolkas, vad det betydde och fick upprepade gånger svaret att hon inte ville spekulera om det. Johan Arnesson som var sammankallande av expertgruppen och den som gick igenom instruktionerna hade heller ingen aning hur bestämmelsen skulle tolkas.

Tingsrätten har inte kommenterat eller värderat denna jävsbestämmelse.

2.8. Region Skånes upphandlingsorganisation.

I enlighet med vad som ovan angivits har Region Skåne en Sveriges största och sannolikt mest professionella inköps- och upphandlingsorganisationer inom den offentliga sektorn. I målet har Region Skåne dessutom varit ombud för Region Västra Götaland och torde därmed haft tillgång även till denna kompetens. Av i målet åberopat organisationsschema framgår fyra funktioner

- a) Beställare
- b) Koncerninköp – med en central roll.
- c) Styrgrupp
- d) Expertgrupp

Det finns inget som visar att Beställaren eller Koncerninköp på något sätt låtit sig påverkas av Linde eller Gallon. Snarare tvärtom. De pressade Vårdinnovation Sverige AB på alla punkter i förhandlingarna och krävde garanti från ett solvent bolag ("Moderbolagsgaranti") om Vårdinnovation inte skulle klara den förväntade likviditetspåfrestningen i startfasen och bolaget därmed skulle riskera att inte klara sina åtaganden. Region Skåne krävde dessutom pilotinförande för utvärdering av verktyget. Piloter som förlängdes i tid vid två tillfällen.

Inget av nu anförda synes ha haft betydelse för tingsrättens värdering om brott begåtts eller om de tilltalades kommunikation varit otillbörlig.

2.9. Damon Tojjars medverkan i utredningen.

Damon Tojjar har fullt ut medverkat i polisutredningen.

Han har blivit förhörd i 19 timmar och har ställt upp i samtliga förutom det sista då han mådde mycket dåligt och ännu inte erhållit adekvat medicinering. Inte en enda gång åberopade åklagaren något ur dessa förhör. Detta eftersom Tojjar inte ändrat en stavelse av de svar han lämnat till polisen.

I tingsrätten lämnade Tojjar dels en ovanligt fyllig egen förklaring, dels förhördes han i ca 8 - 10 utspridda timmar av åklagarna. Vi finner det därför förvånande att tingsrätten i domen skriver "Damon Tojjars tolkning av meddelandena är genomgående mycket långsökta" och "... det som anförts av de tilltalade utgör inte en rimlig alternativ tolkning." (domen sidorna 29-30) samt "Damon Tojjars förklaringar till olika meddelanden har varit svåra att följa. Enligt tingsrättens bedömning beror det på att de utgör efterhandskonstruktioner. Hans tolkningar av meddelandenas innehåll går ofta inte alls ihop med sammanhangen i övrigt och är i flera fall helt ologiska." (domen sidan 43). De exempel som tingsrätten därefter tar upp tarvar följande kommentarer:

1. Det har mellan Tojjar och Bengt Linde funnits en öppen relation. Att tingsrätten kommit fram till att Tojjars erbjudande att förmedla kontakt med den entreprenadexpertis han tagit kontakt med, tycker tingsrätten inte är trolig. Det kanske kan tyckas så men därmed är det ju inte sagt att det inte är sant. Under inga förhållanden är det en efterhandskonstruktion eller ologiskt.

2. Tingsrättens spekulation om varför Tojjar inte ville ha mejl till sin universitetsadress visar på oförståelse för den situation Tojjar befann sig i. Han representerade i dialogen med Region Skåne Vårdinnovation Sverige AB. Det torde vara närmast tjänstefel av Tojjar att inte iaktta den lojalitetsplikt han hade mot bolaget som VD och skydda dess intressen och inte riskera att för bolaget viktiga uppgifter blev var mans egendom.

3. Damon Tojjar har aldrig påstått att kommunikationen avseende anställningsförhållanden avsåg anställning av VD i Vårdinnovation Sverige AB. Detta bolag hade en VD – Tojjar. Hur tingsrätten kan komma fram till sådan slutsats är svårförståelig. Det framgår dessutom att namn på konkreta kandidater nämns. Bengt Linde har inte någon gång, vare sig i dialog med annan eller i sina egna nedtecknade önskedrömmar, utmålat sig som VD i något bolag. Det som diskuterats var VD för ett kommande diabetesbolag. Något som tingsrätten till synes helt missat i sin iver att söka svagheter i Tojjars förhör.

4. Att Monika Linde skulle anställas vid Lunds universitet är inget som tingsrätten behövt utesluta. Det har däremot visats genom mailkorrespondens mellan Tojjar och vittnet Patrik Midlöv samt vad denna uppgivit i sitt förhör. Att hon sen kom att bli anställd av Vårdinnovation berodde på att Monika Lindes tjänster behövdes både inom diabetesprojektet och inom Vårdinnovation och att en anställning hos Lunds universitet fastnade på byråkratiska hinder. På vilket sätt dessa fakta skulle utgöra en efterhandskonstruktion eller vara ologiskt undandrar sig vår bedömning.

Försvaret påstår att det inte finns något i Damon Tojjars förklaring eller svar som borde varit svåra att följa. Måhända bidrog det pressade tidsschemat till detta. Medan de medtilltalade hördes i ett sammanhang spreds förhöret med Tojjar ut till tidpunkter där det uppstod en tidsmässig lucka i ett pressat förhandlingsschema. I så fall mycket olyckligt men inget som skall lasta Tojjar. Därmed är det felaktigt att påstå att hans svar skulle utgöra efterhandskonstruktioner.

2.10. De tilltalade och deras kommunikation.

Parternas bakgrund och positioner torde vara av stor betydelse när man granskar den kommunikation som tingsrätten redovisat.

Bengt Linde var sedan 42 år anställd av Region Skåne. Han hade avancerat till sjukvårdsstrateg och arbetade med framtidens vårdcentraler och ett mycket stort journalsystem. Han arbetade också med EASY diabetes-projektet.

Det fanns således naturliga äldre kontaktytor med Damon Tojjar vilka inte på något sätt är eller kan anses vara otillbörliga.

Jonas Gallon är fyllda 50 år och har en lång och bred erfarenhet av arbete i privat och offentlig regi.

Även mellan Gallon och Tojjar fanns det naturliga och äldre kontaktytor, de har suttit i samma styrelse, Lunds Universitets Innovations AB och arbetat med EASY projektet.

Damon Tojjar var vid tillfället en 31 årig läkare och forskarstuderande. Han arbetade som läkare på dagarna och med forskningsprojekt på kvällarna.

Tojjar saknade helt naturligt varje insikt i hur Region Skåne var organiserat, vilket regelverk de medtilltalade arbetade under, hur organogrammet såg ut med stabs- och linjefunktioner, hur jävsreglerna såg ut etc. etc.

I de kontakter som förevarit måste Tojjar, som den utomstående, kunna förlita sig på att Linde och Gallon följde det regelverk som gällde för deras tjänst och de direktiv de fått från sina chefer.

Damon Tojjar har heller ingen skyldighet ifrågasätta deras mandat eller deras agerande gentemot honom.

I det sammanhanget tål det att påpekas att Vårdinnovation Sverige AB anlidade externa konsulter för att hjälpa dem med upphandlingen.

Det framgår tydligt att det Tojjar har uppvisat framför allt mot Linde är vanlig hövlighet. Han har av förklarliga skäl inte velat stöta sig med sin motkontrahent. I många fall framgår det tydligt som Tojjar gång på gång framhöll i tingsrätten; han hade inte bett om informationen, han hade inte initierat den och han svarar ofta inte.

”Lovat och lovat utan att ge” kallade åklagaren Tojjars förhållningssätt. Detta sätt att beskriva dialogen är naturligtvis mycket betydelsefull och viktig för bedömningen av kommunikationen. Det är ett klart bevis för att det aldrig funnits något erbjudande från Vårdinnovations sida. Det är ett klart bevis för att Tojjar aldrig erbjudit, utlovat eller lämnat några otillbörliga förmåner. För i så fall hade förmånerna självklart lämnats, på ett eller annat sätt.

Den bild som tydligt framkommer är en entusiasm och önskan att få vara delaktig i lanseringen av ett revolutionerande vårdverktyg. En entusiasm som omfattar samtliga inblandade med undantag för vissa, i tingsrätten hörda belackare. Och en bild av Damon Tojjar som håller dem och andra stången. Utan att stöta sig och utan att bli otrevlig. Men utan att erbjuda, utlova eller lämna en otillbörlig förmån.

De av Linde och Gallon upprättade dokumenten utgör inget annat än deras drömmar och tankar. Damon Tojjar har i något eller några fall kommentera dem men varit väldigt tydlig med att det krävt huvudmans samtycke. I ett fall är det uppenbart att det rört sig om tankar om bolagisering av EASY projektet och Lindes delaktighet där. En bolagisering utan Damon Tojjar som delaktig. Det som diskuteras är värvning av en extern VD. Flera personer och namn ventilerades.

Många åberopade dokument har Damon Tojjar aldrig fått. Eller sett. Förrän i samband med delgivning av förundersökningen.

Det finns inga konkreta erbjudanden om förmåner. Åklagaren bygger åtalet utan en enda överlämnad förmån trots att brottstiden är tre år. Inget av nu sagda har tingsrätten värderat.

2.11 Monika Linde.

Monika Linde skulle inledningsvis anställas av Lunds universitet. Något som klart framgår av i målet presenterad dokumentation. Detta måste naturligtvis ha betydelse, liksom att det finns en naturlig förklaring till varför hon kom att anställas av Vårdinnovation Sverige AB. Bolaget har tillställt polisen det underlag som måste anses vara relevant för bedömning av om hennes anställningsvillkor innehåller något otillbörligt. Detta har tingsrätten inte beaktat. Det som synes konstituerar brott beträffande Monika Linde är en standardskrivning i avtalets bilaga, om personaloption. Det skall då framhållas att en personaloption är frivillig att acceptera. Några villkor för förvärv eller inlösen av desamma finns heller inte och nuvarande beskattningsregler anger att de måste innehållas i minst tre år. Monika Lindes anställning var tidsbegränsad till två år. Tingsrättens påstående att en option alltid är bärare av ett förmögenhetsvärde är inte korrekt. Särskilt inte när något erbjudande aldrig givits och det således inte ens går att uppskatta ett ekonomiskt värde. Någon otillbörlighet kan omöjligt föreligga under angivna förhållanden.

3. Omedelbart hävande av näringsförbud

Hovrätten bör omgående undanröja tingsrättens beslut om näringsförbud. Det är inte uppenbart att det finns grund för näringsförbud. Damon Tojjar är inte tidigare dömd för brott och det har inte framkommit någon konkret omständighet som motiverar ett tillfälligt förbud. Damon Tojjar har tidigare varit en aktiv styrelseledamot i flertalet bolag, stiftelser och föreningar. Att tillfälligt förbjuda detta är oproportionerligt begränsande för honom. Inte minst med beaktande av att Damon Tojjar kommer att nödgas vänta till våren 2022 på en slutlig hovrättsprövning. Damon Tojjar begär att hovrätten beslutar att näringsförbudet tillsvidare inte ska gälla.

4. Skadestånd

Region Skåne

4.1. Skuldfrågan

Hovrätten ska ändra tingsrättens dom och frikänna Damon Tojjar från brott och, som en direkt konsekvens av detta, ogilla Region Skånes enskilda anspråk.

4.2. Region Skåne har inte lidit någon skada m.m.

Om hovrätten skulle finna att Damon Tojjar gjort sig skyldig till brott har Region Skåne inte lidit någon skada alternativt är skadan inte orsakad av Damon Tojjar.

Region Skåne har inte lidit någon ekonomisk skada

Det föreligger en tvist i Kristianstads tingsrätt mellan Vårdinnovation Sverige AB och Region Skåne. Region Skåne har i svaromål den 29 oktober 2020 uppgett att det var fråga om ett pilotprojekt och att Region Skåne inte beslutat om något breddinförande. Region Skåne har uttryckt att syftet med piloten var att testa Vårdinnovations lösning och att det inte funnits några garantier för ett breddinförande. Region Skåne genomförde således upphandlingen med avsikt att testa en digital lösning av det aktuella slaget och kunde inte räkna med att den aktuella tjänsten skulle kunna fortsätta att användas framåt. Det är således viktigt att särskilja pilotprojektet respektive breddinförandet. Region Skåne har endast betalat för pilotprojektet vilket genomfördes framgångsrikt. Vårdexpressen användes på cirka 12 000 patienter under pilotperioden. Region Skåne har tillgodogjort sig och haft nytta av tjänsten i den utsträckning som regionen förväntade sig inför att upphandlingen genomfördes. Region Skåne har inte lidit någon skada utan har haft nytta av den tjänst som de har betalat för.

Damon Tojjar kan inte ha orsakat en eventuell skada

Vid den aktuella upphandlingen var det fyra företag som inkom med anbud, varav Vårdinnovation Sverige AB var ett av dem. En offentlig upphandling inleds med något som benämns "kvalificeringsfas" och som innebär att samtliga anbud prövas mot de "skall-krav" som uppställts av upphandlande myndighet. Ett anbud som inte uppfyller ett "skall-krav" ska som huvudregel förkastas.

Vid den aktuella upphandlingen misslyckades tre av fyra anbudsgivare att uppfylla skall-kraven och de var i övrigt av sådan dålig teknisk kvalitet att de till slut förkastades av Region Skåne. Det fanns således bara en anbudsgivare – Vårdinnovation Sverige AB – som uppfyllde skall-kraven och samtliga övriga tekniska krav och därför de facto kunde vinna kontraktet.

Det finns ingen adekvat kausalitet mellan Damon Tojjars agerande och att Vårdinnovation Sverige AB till slut vann upphandlingen och betalade för ett pilotprojekt. Damon Tojjars agerande kan därför inte ha orsakat den skada som skadeståndsbeloppet grundas på.

4.3. Region Skåne har inte begränsat sin skada

I de fall hovrätten kommer fram till att Region Skåne har lidit skada har de i vart fall inte begränsat sin skada då de lagt ned oskäligt mycket arbetstid enligt deras underlag samt anlitat en extern privat aktör – PWC – för att utreda eventuella oegentligheter. För att begränsa sin skada skulle Region Skåne polisanmält och låtit polismyndigheten utreda istället för att betala 2 125 614 kr till PWC.

Region Skåne har inte heller begränsat sin skada genom att anmäla till sitt försäkringsbolag. Region Skåne har en förmögenhetsbrottsförsäkring som gäller anställda som orsakar skada genom brott. Försäkringsbeloppet är 50 000 000 kr. Genom att inte anmäla skadan och begära ersättning från försäkringsbolaget har Region Skåne inte begränsat sin skada.

4.4. Jämkning – 6 kap. 1-2 §§ skadeståndslagen

I det fall hovrätten kommer fram till att Region Skåne har lidit skada bör jämkning ske på grund av medvållande till skada samt då ett skadeståndsbelopp skulle vara oskäligt betungande för Damon Tojjar.

Det saknas reglering i lagen om offentlig upphandling ("LOU") för när en myndighet får avbryta en upphandling. Enligt EU-domstolens vägledande rättspraxis har en upphandlande myndighet inte någon absolut skyldighet att fullfölja en påbörjad upphandling, se mål C-92/00 HI, punkt 40-41. Det finns således möjlighet för en myndighet att i vissa fall besluta att avbryta en pågående upphandling. Ett beslut om avbrytande kan fattas fram till kontrakt har tecknats. För att en pågående upphandling ska få avbrytas krävs det att avbrytandebeslutet vilar på sakliga skäl, beslutet får inte vara godtyckligt och det ska vara i överensstämmelse med de grundläggande upphandlingsrättsliga principerna i EU-fördraget.

En myndighet kan själv avgöra när en inledd upphandling behöver avbrytas. Det krävs inte att det föreligger någon undantagssituation eller några tungt vägande skäl för att en upphandling ska kunna avbrytas. Myndigheter får således anses ha ett stort utrymme att göra bedömningar för när en upphandling ska avbrytas. Skälen för avbrytande ska, enligt 12 kap 12 § LOU, anges i beslutet.

EU-domstolen har uttalat att utgångspunkten är att det finns sakliga skäl för att avbryta en upphandling både för det fall endast en anbudsgivare återstår efter kvalificeringsfasen och då endast en anbudsgivare återstår efter prövning av skall-kraven i utvärderingsfasen (se EU-domstolens avgörande i mål nr C-27/98 Fracasso). Även nationell rättspraxis har bristande konkurrens i flera fall ansetts utgöra sakliga skäl för att avbryta en upphandling. Bristande konkurrens föreligger när det endast finns ett, eller inget, anbud som är möjligt att anta (se t.ex. Kammarrätten i Jönköpings domar i mål nr 3226-08 och 1236-09).

Vid aktuell upphandling kom det endast ett anbud som uppfyllde samtliga av Region Skånes uppställda skall-krav samt i övrigt hade tillräcklig teknisk kvalitet. Det förelåg således bristande konkurrens vilket utgör sakligt skäl för att avbryta upphandlingen. Region Skåne skulle ha avbrutit upphandlingen. Att inte avbryta upphandlingen var ett medvetet risktagande från Region Skåne vilket ska beaktas vid bedömning av jämkning.

Till ovan risktagande ska hovrätten beakta att Region Skåne har varit medvållande genom att ha en bristande upphandlingsorganisation, bristande rutiner rörande jäv och två anställda på Region Skåne som döms för brott och har orsakat skadan.

I december 2020 presenterade PWC en rapport "Granskning av upphandlingar – Region Skåne" och i rapporten konstateras allvarliga brister. PWC skriver bland annat att regionstyrelsen inte har en tillräcklig intern kontroll som säkerställer att inköp av varor och tjänster genomförs i enlighet med lagen om offentlig upphandling, upphandlingspolicy, avtal och regelverk avseende direktupphandlingar.

Vidare föreligger stora brister i Region Skånes rutiner rörande jäv i expertgruppen och som hovrätten kommer att notera kunde inte ens regionens egna representant under tingsrättsförhandlingen redogöra för rutinerna och hur man tillämpar undantagsregeln för jäv.

Bengt Linde och Jonas Gallon har i egenskap av anställda på Region Skåne vållat skadan. När det kommer till medvållande finns det regler om passiv identifikation.

Enligt 3 kap 1 § SkL ska, den som har en arbetstagare i sin tjänst, ersätta ren förmögenhetsskada som arbetstagare i tjänsten vållar genom brott. I aktuellt fall är det

arbetsgivaren dvs. Region Skåne som är skadelidande och arbetstagare i form av Jonas Gallon och Bengt Linde som orsakat skada.

Reglerna om passiv identifikation ska tillämpas på Region Skåne vilket innebär att anställda på Region Skåne har varit vållande och detta vållande ska bäras av Region Skåne. Situationen ska alltså bedömas på samma sätt som om den skadelidande själv varit vållande.

Region Skåne har i egenskap av arbetsgivare bestämt vilka arbetsuppgifter som de anställda ska utföra och när och var de ska utföras. Det är även Region Skåne som ansvarar för utbildning, intern kontroll och organisation av upphandlingen.

Region Skåne har lämnat order att Bengt Linde och Jonas Gallon ska vara medlemmar i Expertgruppen. Region Skåne har inte utbildat Bengt Linde och Jonas Gallon i lagen om offentlig upphandling. Region Skåne har inte på ett strukturerat sätt informerat om jävsregler och de undantag som finns. Region Skåne har inte på ett strukturerat sätt informerat om eventuella sekretessregler. Region Skåne har inte informerat om vilka kommunikationskanaler som är tillåtna att använda vid leverantörsdialoger.

Sammantaget har Region Skåne varit medvållande genom allvarliga brister vid upphandlingen och jämkning ska därmed ske till 0 kr.

Västra Götalandsregionen

4.5. Skuldfrågan

Hovrätten ska ändra tingsrättens dom och frikänna Damon Tojjar från brott och, som en direkt konsekvens av detta, ogilla Västra Götalandsregionens ("VGR:s") enskilda anspråk.

Varken Damon Tojjar, Bengt Linde eller Jonas Gallon har haft VGR som huvudman genom anställning eller fullmakt och därför är de objektiva rekvisiten för gärningarna inte för handen.

4.6. Damon Tojjar har inte orsakat någon skada för VGR

Oavsett om hovrätten skulle finna att Damon Tojjar gjort sig skyldig till de brott som åklagaren har påstått har inte Damon Tojjar orsakat VGR någon skada.

Vårdinnovation Sverige AB hade vunnit upphandlingen oavsett Damon Tojjars agerande

Vid den aktuella upphandlingen var det fyra företag som inkom med anbud, varav Vårdinnovation Sverige AB var ett av dem. En offentlig upphandling inleds med något som benämns "kvalificeringsfas" och som innebär att samtliga anbud prövas mot de "skall-krav" som uppställts av upphandlande myndighet. Ett anbud som inte uppfyller ett "skall-krav" ska som huvudregel förkastas.

Vid den aktuella upphandlingen misslyckades tre av fyra anbudsgivare att uppfylla skallkraven och de var i övrigt av sådan dålig teknisk kvalitet att de till slut förkastades av VGR. Det fanns således bara en anbudsgivare – Vårdinnovation Sverige AB – som uppfyllde skallkraven och samtliga övriga tekniska krav och därför de facto kunde vinna kontraktet.

Det finns ingen adekvat kausalitet mellan Damon Tojjars agerande och att Vårdinnovation Sverige AB till slut vann upphandlingen. VGR betalade sedan förskott i strid med avtalad

betalningsplan. VGR valde självständigt och ensidigt att inte förlänga avtalet med Vårdinnovation Sverige AB. Damon Tojjars agerande kan därför inte ha orsakat den skada som skadeståndsbeloppet grundas på.

4.7. Jämkning – 6 kap. 1-2 §§ skadeståndslagen

I det fall hovrätten kommer fram till att VGR har lidit skada bör jämkning ske på grund av medvållande till skada samt då ett skadeståndsbelopp skulle vara oskäligt betungande för Damon Tojjar.

Det saknas reglering i lagen om offentlig upphandling ("LOU") för när en myndighet får avbryta en upphandling. Enligt EU-domstolens vägledande rättspraxis har en upphandlande myndighet inte någon absolut skyldighet att fullfölja en påbörjad upphandling, se mål C-92/00 HI, punkt 40-41. Det finns således möjlighet för en myndighet att i vissa fall besluta att avbryta en pågående upphandling. Ett beslut om avbrytande kan fattas fram till kontrakt har tecknats. För att en pågående upphandling ska få avbrytas krävs det att avbrytandebeslutet vilar på sakliga skäl, beslutet får inte vara godtyckligt och det ska vara i överensstämmelse med de grundläggande upphandlingsrättsliga principerna i EU-fördraget.

En myndighet kan själv avgöra när en inledd upphandling behöver avbrytas. Det krävs inte att det föreligger någon undantagssituation eller några tungt vägande skäl för att en upphandling ska kunna avbrytas. Myndigheter får således anses ha ett stort utrymme att göra bedömningar för när en upphandling ska avbrytas. Skälen för avbrytande ska, enligt 12 kap 12 § LOU, anges i beslutet.

EU-domstolen har uttalat att utgångspunkten är att det finns sakliga skäl för att avbryta en upphandling både för det fall endast en anbudsgivare återstår efter kvalificeringsfasen och då endast en anbudsgivare återstår efter prövning av skall-kraven i utvärderingsfasen (se EU-domstolens avgörande i mål nr C-27/98 Fracasso). Även nationell rättspraxis har bristande konkurrens i flera fall ansetts utgöra sakliga skäl för att avbryta en upphandling. Bristande konkurrens föreligger när det endast finns ett, eller inget, anbud som är möjligt att anta (se t.ex. Kammarrätten i Jönköpings domar i mål nr 3226-08 och 1236-09).

Vid aktuell upphandling kom det endast ett anbud som uppfyllde samtliga av VGR:s uppställda skall-krav samt i övrigt hade tillräcklig teknisk kvalitet. Det förelåg således bristande konkurrens vilket utgör sakligt skäl för att avbryta upphandlingen. VGR skulle ha avbrutit upphandlingen. Till detta har VGR betalat ut belopp i strid med betalningsplan. Agerandet är ett medvetet risktagande och vårdslöst agerande från VGR, vilket ska beaktas vid bedömning av jämkning.

BEVISUPPGIFT

A. Skriftlig bevisning

1. Förstudien – Egenbedömningstjänst Region Skåne 2017-02-09, Monika Kraft (FUP H, s. 39-69) till styrkande av att förstudiens rekommendation var att "Påbörja ett samarbete med leverantören av Läkarexpressen och genomför en mindre pilot av verktyget". Verktyget Läkarexpressen är en enklare lösning än Vårdexpressen.

2. Utvärdering Vårdexpressen 3.0 uppsatt 2020-01-20 av MD PhD Maria Ohlsson Andersson, primärvårdschef, Region Skåne (FUP H, s. 10-38). Med utvärderingen avses styrka att verktyget "Vårdexpressen" inte medfört att fara förelegat för patientsäkerheten utan systemet har i stället ökat patientsäkerheten då läkaren och övrig personal beredes möjlighet till diagnos- och processtöd.

Region Skåne har därutöver svarat för all konfiguration och anpassning (skraddarsytt lösningen) enligt eget önskemål över flera månaders tid (se nedan muntlig bevisning).

3. Fördelar med Vårdexpressen – statistik från Region Skånes utvärdering, varmed avses styrka att någon fara för patientsäkerheten inte förelegat (aktbil. 219, avsnitt 11).

4. Region Skånes tilldelningsbeslut (FUP D, s. 49-53), varmed avses styrka att "Utifrån uppställda krav för att godkännas, till att lämna ett slutgiltigt anbud uteslöts 3 av 4 leverantörer. Samtliga 3 leverantörer uteslöts enligt kravet för uppnådd funktionalitet i presentation av användarfallen. Vidare till styrkande av att anbudsgivaren Vårdinnovation Sverige AB har lämnat det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet.

5. ISO certifieringar (två stycken) av Vårdinnovation Sverige AB till styrkande av att bolaget uppfyllt uppställda krav för certifiering (aktbil. 219, avsnitt 4, s. 81-82).

6. Dom från Förvaltningsrätten i Malmö 2019-02-25 varmed avses styrka att förvaltningsrätten funnit att Region Skåne agerat i enlighet med förfrågningsunderlaget samt att det inte har visats att Region Skåne kan anses ha handlat på ett sådant sätt vid utvärderingen av Collabodocs anbud att Region Skåne tagit några ovidkommande hänsyn, agerat i strid med likabehandlingsprincipen eller på annat sätt agerat i strid med LOU (aktbil. 219, avsnitt 7).

7. Huvudavtal mellan Region Skåne och Vårdinnovation AB 2019-05-27 (FUP D, s. 56-71), varmed avses styrka att avtalet är ett avropsavtal och att Region Skåne förbehållit sig rätten att senare bestämma om ett s k breddinförande varför risk för påstådd skada inte föreligger.

8. Svaromålet från Region Skåne i tvist med Vårdinnovation Sverige AB (aktbil. 219, avsnitt 9), till styrkande av att Region Skåne inte anser att avtal om breddinförande träffats varför risk påstådd skada inte föreligger.

9. Avtal mellan Västra Götalandsregionen (VGR) och Vårdinnovation Sverige AB (FUP G, s. 1-60), till styrkande att VGR betalat för utfört arbete i huvudsak inom konsultavtalet vilket varit till nytta för VGR samt till styrkande av att VGR förbehållit sig rätten att senare bestämma om ett s k breddinförande varför risk för påstådd skada inte föreligger.
10. Dokumentation avseende Monika Jönsson (Linde) anställning i Vårdinnovation Sverige AB till styrkande av att någon muta eller handel med inflytande ej är för handen och att Vårdinnovation Sverige AB agerat transparent mot polismyndigheten och översänt underlaget före tillslaget mot bolaget (aktbil. 219, avsnitt 5).
11. Region Skånes upphandlingspolicy, till styrkande av att Bengt Linde och Jonas Gallon agerat i enlighet med denna (aktbil. 219, avsnitt 12).
12. PWC:s granskning av Region Skånes upphandlingsrutiner, under samma bevisstema (aktbil. 219, avsnitt 13).
13. Upphandlingsdokumentation Region Dalarna, till styrkande av att Vårdinnovation Sverige AB i konkurrens med 7 andra företag vunnit upphandlingen två år efter det att de vann upphandlingen i Region Skåne (aktbil. 219, avsnitt 14).
14. E-postkorrespondens mellan Damon Tojjar och Patrik Midlöv, daterad den 13 augusti 2018, till styrkande av att diskussion fördes om anställning av Monika Jönsson/Linde vid Lunds universitet inom ramen för diabetesprojektet EASY och med finansiering av medel från Vinnova (aktbil. 251, bilaga 1).
15. Facebook-utdrag, till styrkande av att sjukvårdspersonal var nöjda med Vårdexpressen, särskilt Vårdecentral Råå (aktbil. 251, bilaga 2).
16. E-postkorrespondens med Läkemedelsverket den 22-23 mars 2021, till styrkande av Collabodoc AB, Doctrin AB och Tieto Sweden AB:s första registreringsdatum var efter aktuell upphandling (aktbil. 251, bilaga 3).
17. Utdrag från Region Skånes årsredovisning år 2019 (s. 5) till styrkande av att Region Skåne hade ett överskott av 1 056 miljoner kr år 2019 (aktbil. 251, bilaga 4).
18. Underrättelse om hemligt tvångsmedel, till styrkande av vilka tvångsmedel som Damon Tojjar har varit föremål för (aktbil. 251, bilaga 5).
19. Artikelutdrag från SVT.se och bildspel till styrkande av att Insatsstyrkan genomförde ett våldsamt gripande av Damon Tojjar (aktbil. 251, bilaga 6).
20. PM daterat den 28 januari 2021 angående Damon Tojjar och TendSign jämte chattkonversation (FUP B, s. 219, 344, 345, 348, 349, 351 och 354), till styrkande av att bolagets externa upphandlingskonsult Pendar Solimani samt andra anställda i Vårdinnovation Sverige AB fått inloggning till TendSign (aktbil. 251, bilaga 7).
21. Mejlkorrespondens mellan Staffan Bjessmo (VD Collabodoc AB) och Ola Bergstrand (Region Skåne) den 2 och 6 februari 2018 till styrkande av att Staffan Bjessmo efterhör intresse om anställning av Ola Bergstrand i Collabodoc AB (aktbil. 251, bilaga 8).

22. Information från Apple.com och Wikipedia till styrkande av att appelfunktionen "iMessage" och Whatsapp både är krypterad kommunikation samt att Whatsapp (ägd av Facebook) har mer än 1,5 miljarder användare (aktbil. 251, bilaga 9).
23. Beslut från Kammaråklagare Thomas Forsberg angående begäran om komplettering av förundersökning av advokat Lars Kruse, till styrkande av utredningsbrister och att åklagaren vägrat komplettera huvudparten (aktbil. 251, bilaga 10).
24. Fotografi i "jpg-fil" från Damon Tojjars dator (jmf bevispunkt 19 på s. 18 i aktbil. 103 och FUP B, s. 433), till styrkande av att dokumentet är ett foto på SVT-program och inte ett word-dokument eller en PDF-fil som anges i stämningsansökan och att bevisemat således är felaktigt (aktbil. 251, bilaga 11).
25. Upphandlingsinstruktion (FUP D, s. 634), till styrkande av att en panel av tekniker och kliniker från Region Skåne utvärderar användarfallen (ej Bengt Linde eller Jonas Gallon).
26. Upphandlingsinstruktion (FUP B, s. 185), till styrkande av att en person registreras som användare, att Region Skåne ska kommunicera via Tendsign vilket inte skett av flertal tjänstemän på Region Skåne samt att frågor ska ställas i Tendsign endast under annonseringstiden.
27. Riktlinjer från Vårdcentral Dalby, Vårdexpressen – VE – på öppen mottagning till styrkande av vilka krav som ställdes på korrekt handhavande av Vårdexpressen, vilka diagnoser som Vårdexpressen inte skulle användas för, att Vårdexpressen var ett kunskapsstöd, att vårdpersonalen ska göra en egen bedömning och att vi behov ta bort delar som Vårdexpressen föreslår eller lägga till eget (FUP F, s. 70-74).
28. Fullmakt från Västra Götalandsregionen till Region Skåne till styrkande av att Bengt Linde och Jonas Gallon inte är namngivna och inte omfattas av fullmakten (FUP G, s. 58-59).
29. Angående "Avtalsutkast 6 maj 2018 Adjuvia AB" (FUP B, s. 515-523), till styrkande av att det är en avtalsmall och inte avtalsutkast, att mallen är på svenska och engelska, att datum i mall är den 6 maj 2018 dvs. två månader före det datum mall har skickats, att påstått startdatum enligt stämningsansökan är fel (FUP G, s. 68), till styrkande av att tidsstämpel för e-post är den 9 juli 2018, att Damon Tojjar inte är författare till aktuellt dokument, att ämnesraden är "Avtalsmall" samt att avtalsmallen inte avser Adjuvia.
30. Angående "Bengts funderingar" (FUP G, s. 71), till styrkande av att det inte finns något spår av kommunikation avseende aktuellt dokument, att Bengt Ardenvik är författare till dokumentet, att Bengt Ardenvik senast sparade dokumentet den 7 juni 2019, att ingen annan har redigerat dokumentet samt att dokumentet kommit till Damon Tojjars dator först den 4 juli 2020.
31. Angående "Mejl 30 maj 2019 från Damon-Bengt Linde med Huvudavtal och konsultavtal" (FUP B, s. 559), till styrkande av att Damon Tojjar har översänt undertecknade och offentliga avtal Huvudavtal_RS & Konsultavtal_RS mellan Vårdinnovation Sverige AB och Region Skåne.
32. PM från polis (FUP B, s. 529, 534, 538, 541, 543 samt 545), till styrkande av att dokumenten påträffats hos Bengt Linde och inte hos Damon Tojjar.

33. Chattkonversation mellan Damon Tojjar och Bengt Linde (FUP E, s. 101), till styrkande av att Bengt Linde hänvisar utlysningen på Region Skånes hemsida under Koncerninköp.

34. Forensisk analys av USB-minne m.m. (FUP B, s. 79, 84, 98-99, 80, 221, FUP H, s. 84, 86-88, 90 samt FUP G, s. 77), till vederläggande av Anders Rulands uppgifter om att han har erhållit och hanterat dokument på USB-sticka från Damon Tojjar den 1 mars 2018.

35. E-postsignatur från Anders Ruland till styrkande av att han har en e-postadress tillhörande Lunds universitet (aktbil. 252, bilaga 1).

36. E-postmeddelanden mellan Damon Tojjar och Ola Bergstrand daterat den 17-18 oktober 2019, till styrkande av att en transparent dialog har funnits med Region Skåne angående Bengt Linde (FUP B, s. 571-572).

B. Muntlig bevisning

1. Förhör med Damon Tojjar.

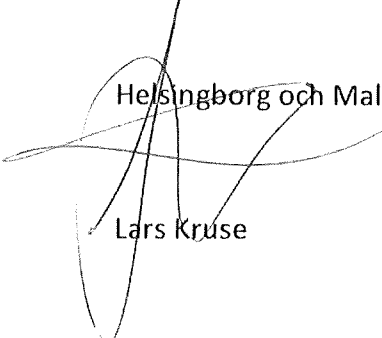
2. Vittnesförhör med Tomas Ohlsson, Region Skåne, Scheeleatorget 1, 223 36 Lund, projektledare inom RS för samtliga projekt med Vårdinnovation.

Förhörstema: Ohlsson skall höras över konfigurationen av projekten.

Bevistema: Med förhöret avses styrka att systemet skräddarsytts enligt RS krav och beställningar såväl medicinskt som tekniskt varför eventuell risk för patientsäkerheten ligger hos Region Skåne.

Presentationsform för förhören: uppspelning av förhören från tingsrätten.

Helsingborg och Malmö den 18 juni 2021

Lars Kruse

Kristoffer Ståhl

Bilagor

- Rättegångsfullmakter i original
- Bilagorna 1-4 enligt vad som angivits ovan